

Magyarország a XVI. században; politika- és társadalomtörténeti szeminárium

J. Újváry Zsuzsanna, 2013. febr.

1. Két tárgyalás Sztambulban; az 1527-28-as tárgyalások és a 30-as évek
2. Az oszmán hódítás ideológiája
3. Nagy Szülejmán (1520-1566) uralma
4. Török berendezkedés a XVI. században
5. A török berendezkedés változásai a XVII. században
6. A kettős adóztatás magyar pillére: magyar adóztatás a hódoltságban
7. A magyar közigazgatás a hódoltságban
8. A törökösség fogalma; pribékek, hazaárulók, kalauzok, kémek
9. A török végvári rendszer kialakulása és működése, a török végvárak katonasága, alakulatai
10. A magyar végvárak katonasága, alakulatai
11. Egyes végvárak építése, működése, egyes hódoltsági városok élete; pl. Kanizsa, Esztergom, Érsekújvár, Várad, Székesfehérvár, Buda, Pest megye, Tolna megye, Jászberény, a hódolt Jászság.....
12. Pécs a török korban
13. Pápa a török korban és felszabadulása
14. A Zrínyiek
15. Szigetvár eleste, 1566
16. A Magyar Királyság integrációja a Habsburg Birodalomba, Bécs az új központ
17. Az erdélyi fejedelem udvara: új királyi központ?
18. A magyar arisztokrácia új szerepe a XVI. században
19. A Batthyányak
20. A Nádasdyak; Tamás nádor
21. A Thökölyek
22. Enyingi Török Bálint
23. A „Fekete bég” – Nádasdy Ferenc
24. A nagyurak familiárisai
25. A hajdúk kialakulása és társadalmi rétege
26. Jobbágyok a falvakban, az uradalomban

27. Mezővárosok; cívisgazdáék és tőzsérek, kereskedők (Debrecen, Kecskemét, Nagykőrös...stb.)

28. Szabad királyi városok és polgárai

29. A székely társadalom változásai a XVI. században

Alapvető szakirodalom, amelyet minden szemináriumi dolgozathoz meg kell nézni!

- **Szekfű Gyula: Magyarország története. III. Bp., 1935.**

- **Magyarország története. 1526-1686. III./I. Főszerk.: Pach Zsigmond Pál. Szerk.: R. Várkonyi Ágnes Bp., 1985.**

- **Erdély története I-II. köt. Szerk.: Makkai László, Mócsy András, Bp. Akadémiai, 1987.**

Ajánlott szakirodalom az 1-3. témákhoz:

(A Mohács-szakirodalmon kívül)

- **Fodor Pál: Az Oszmán Birodalom születése.** In: Tanulmányok Szakály Ferenc emlékére, szerk.: Fodor Pál, Pálffy Géza, Tóth István György, Bp., 2002. 159-174.

- **Ágoston Gábor: Törzsterület és végvidék: berendezkedési stratégiák és centralizációs korlátok a 16-17. századi oszmán Birodalomban.** In. Tanulmányok Szakály... i. m., 29-50.

- **Halil Inalcik: The Ottoman Empire: The Classical Age, 1300-1600.** London, 1973.

- **Luigi Ferdinando Marsili: Az Oszmán Birodalom katonai állapotáról, felemelkedéséről és hanyatlásáról.** Bp., 2007.

- **Fodor Pál: A szultán és az aranyalma. Tanulmányok az oszmán-magyar történelemről.** Balassi, Bp., 2001.

- **Thúry József: A török hódítás kezdete Magyarországon. Századok 27(1893.)**

- **Thúry József: Török történetírók, Bp., 1889 (reprint)**

- **Bárdossy László: Magyar politika a mohácsi vész után. Bp., 1943. (reprint)**

- **Tóth Sándor László: Megjegyzések a Szulejmáni ajánlathoz. Acta Universitatis Szegediensis. 1988. Kny. (Tomus LXXXVI.(1988)).**

- **Fodor Pál: Magyarország és a török hódítás. Argumentum, Bp., 1991.**

- **Török Pál: I. Ferdinánd konstantinápolyi béketárgyalásai 1527-1549. Bp., 1930. (Értekezések a történeti tudományok köréből)**

- **Káldy-Nagy Gyula: Szulejmán. Bp., 1974 Két tárgyalás Sztambulban. Kiad.:Barta Gábor. Bp., 1996.**

- Nagy Szulejmán szultán és kora. Magyar Nemzeti Múzeum, Bp., 1994.
- Forgách Ferenc: Emlékirat Magyarország állapotáról. In: Humanista történetírók. Szerk.: Kulcsár Péter. Bp., 1977. 567-1039.
- **Bethlen Farkas: Erdély története I. 1526-1538.** Szerk.: Jankovics József. Kolozsvár, 2000.,
- Barta Gábor: A Szambulba vezető út, 1526-28. Századok, 1981.
- Oborni Teréz: A gyalui szerződés. In: A magyar állam első ezer éve. Szerk.: Font Márta, Kajtár István. Pécs, 2000. 133-145.

Ajánlott irodalom a 4-13. témákhoz:

- Hegyi Klára: Egy világbirodalom végvidékén. Bp., 1976. (Magyar história)
  - Hegyi Klára: Török berendezkedés Magyarországon. Bp., 1995.
  - Hegyi Klára: A magyar tartomány helye és helyzete az Oszmán Birodalomban. Világtörténet 1994/tavasza, 18-25.
  - Hegyi Klára, Zimányi Vera: Az Oszmán Birodalom. Corvina, Bp., 1986.
  - Dávid Géza: A 16-17. századi oszmán közigazgatás működése. A beglerbégek és szandzsákbégek kiválasztása és kinevezése. In: Szakály emlékkönyv i. m., 111-120.
  - Dávid Géza: Pasák és bégek uralma alatt. Demográfiai és közigazgatástörténeti tanulmányok. Akadémiai, Bp., 2005.
  - **Hegyi Klára: Török várkatonaság Magyarországon.** (História Könyvtár) I-III. Bp., 2006.
  - A janicsárok törvényei. Török-magyar Hadtörténeti Emlékek, kiad, Fodor Pál, Bp., 1989.
  - Hegyi Klára: Jászberény török levelei, Szolnok Megyei levéltári Füzetek 11. Szolnok, 1988.
  - J. Újváry Zsuzsanna: A Jászság a török korban. In: Jászsági évkönyv, 2012. 167-187.
  - Hegyi Klára: Török források Pécs 16. századi történetéhez, Pécs Története Alapítvány, Pécs, 2010.
  - Pécs a török korban. Szerk.: Szakály Ferenc, Pécs, 1999.
  - Varga Szabolcs: Irem kertje. Pécs története a hódoltság korában 1526-1686. Pécs, 2009.
  - Szakály Ferenc: Tolna megye negyven esztendeje a mohácsi csata után (1526-1566). In: Tanulmányok Tolna megye történetéből. II. Szerk.: Puskás Attila, Szekszárd, 1969. 5-85.
  - Szakály Ferenc: Kaposvár a török időkben. In: Kaposvár. Várostörténeti tanulmányok. Szerk.: Kanyar József, Kaposvár, 1975. 93-138.
- Szakály Ferenc: Gyöngyös gazdasági és társadalmi változásai a török korban. In: tanulmányok Gyöngyösről. Szerk.: Havassy Péter, Gyöngyös, 1984. 147- 178.
- A pápai vár felszabadításának négyszáz éves emlékezete, Pápa, 1997.

-Ágoston Gábor, Sudár Balázs: Gül Baba és a magyarországi bektasi dervisek. Terebess Kiadó, Bp., 2002.

-Fekete Lajos: Budapest a török korban. Bp., 1944.

-Fekete Lajos, Káldy-Nagy Gyula: Budai török számadáskönyvek. Bp., 1962.

-Fodor Pál: Magyarország és a török hódítás. Bp., 1991.

-Káldy-Nagy Gyula: A budai szandzsák 1546-1590. évi összeírásai. Bp., 1985.

-Szakály Ferenc: Magyar adóztatás a török hódoltságban. Bp., 1981.

- Szakály Ferenc: Egy „világtörténeti curiosum”: magyar adóztatás a török hódoltságban. Valóság 1979/5. sz. 23-37.

- Szakály Ferenc: Magyar intézmények a török hódoltságban. Bp., 1997.

- Szakály Ferenc: Nemesi vármegyerendszer és a török hódoltság. A „menekült vármegye” fogalmáról és szervezetéről, Történelmi Szemle, 1991. 3-4. 137-184.

- Dávid Géza: A Simontornyai szandzsák. (Akadémiai) Bp., 1982.

- Dávid Géza - Fodor Pál: „Az ország ügye mindenek előtt való.” A szultáni tanács Magyarországra vonatkozó rendeletei (1544-45, 1552). Bp., 2005.

- Virágh Ferenc: Török hódoltság Gyula térségében. Békéscsaba, 1960.

- Széll Márta: Elpusztult falvak, XI-XVI. századbéli régészeti leletek **Szeged és Hódmezővásárhely** határában, 1940.

- Szeged története. Szerk.: Kristó Gyula, Szeged, 1980. I. köt. Ebben e török korról, Szakály Ferenc

- Pest megye monográfiája I. Köt., 2. rész. A honfoglalástól 1686-ig. Szerk.: Zsoldos Attila, Bp., 2001. Ebben: A hódolt megye története, 131-146.

Törökösség, pribékek, kémek, rabok, rabkereskedelem:

- Információáramlás a magyar és a török végvári rendszerben. Szerk.: Petercsák Tivadar. Eger, 1999. (Studia Agriensia)

-Méhes Péter: Kémek és hírszerző emberek az egerszegi végvárban Kerpacsics István kapitányságának ideje alatt. In: Mindennapi élet a török árnyékában. Kora újkori társadalom és életmódtörténet. Szerk.: J. Újváry Zsuzsanna. Piliscsaba, 2008. 43-56.

-Méhes Péter: Egy végvár hétköznapijai. Élet a kiskomáromi várban Túrós Miklós vicekapitány (1642-1658) leveleinek tükrében. In: Hagyomány és megújulás. (Studia Agriensia 27.) Szerk.: Veres Gábor, Berecz Mátyás. Eger, 2008. 213-228.

-Takáts Sándor: Rajzok a török világból I-IV. köt. Bp., 1915.

- Varga J. János: Rabtartás és rabkereskedelem a 16-17. századi Batthyány-nagybirtokon. In: Unger Mátyás Emlékkönyv. Szerk.: Kalmár János. Bp., 1991. 121-133.
- Varga J. János: Hadizsákmány és rabkereskedelem, mint az emberi kapcsolatok formái a Dunántúlon a török hódoltság korában. Levéltári szemle 42 (1992). 3. sz. 16-20.
- Pálffy Géza: A rabtartás és rabkereskedelem gyakorlata és szokásai a XVI-XVII. századi török-magyar határ mentén (Az oszmán-magyar végvári szokásjog történetéhez). Fons, IV.évf. 1997/1. sz. 5-78.
- Tóth Hajnalka: Török rabok Batthyány I. Ádám uradalmaiban. Aetas 1. sz. 2002. 136-153.
- Dávid Géza: Egy távolról jött oszmán főember a magyar végeken: Ulama bég. In: Keletkutatás. 2002-2006. 62-82.
- J. Újváry Zsuzsanna: „Az szegény anyámat immáron teljességessen megemészti az sok siralom” A török kori Magyarország élete egy muszlim rab viszontagságainak tükrében. In: Keletkutatás. A Kőrösi Csoma Társaság folyóirata. 2002-2006. 102-130.
- J. Újváry Zsuzsanna: „Mint bárányok a farkasok közt”. In: Tíz éves a Történelemtudományi Doktori Iskola, Pázmány Történelmi Műhely, Történelemtudományi Doktori iskola, KHRONOSZ, Piliscsaba, 2011., 89-104.
- **Mindennapi élet a török árnyékában.** Szerk.: J. Újváry Zsuzsanna. Pázmány Péter Történelmi Műhely, Történelemtudományi Doktori Iskola, KHRONOSZ, Piliscsaba, 2008.
- Tarkó Ilona: A török rabok váltságdíjai Batthyány II. Ferenc idején. In: Mindennapi élet a török árnyékában. Szerk.: J. Újváry Zsuzsanna, i. m. 71-80.

Irodalom a 14-15. témákhoz:

- Barabás Samu: Zrínyi Miklós, I-II. dok. Kötet, Bp., 1880.
- Szigetvári Emlékkönyv. Szerk.: Ruzsás Lajos. Bp., 1966. Különösen: Bende Lajos: Sziget ostroma 1566-ban. 61-107.; Benda Kálmán: Zrínyi Miklós. Uo.
- Budina Sámuel: Szigetvár ostroma. (Cserenkó Ferenc históriája) Szigetvári Várbarát Kör kiadv. 6.
- Szigetvári levelek. Szigetvár, 1996.
- Szakály Ferenc: Egy végvári kapitány hétköznapijai (Horváth Márk szigeti kapitány levelezése Nádasdy Tamás nádorral és szervitoraival, 1556-1561). In: Somogy megye múltjából. Szerk.: Kanyar József. Levéltári évkönyv 18. Kaposvár, 1987. 45-126.
- Sugár István: Szigetvár és diadala. Zrínyi, Bp., 1976.
- Tímár György: Királyi Sziget. Szigetvár várgazdaságának iratai 1545-1565. Pécs, 1989.

Irodalom a 16-17. témákhoz:

- Pálffy Géza: A Magyar Királyság a 16. századi Habsburg Monarchiában. Századok, 2007/5.

Pálffy Géza: A magyar nemesség bécsi integrációjának színterei a 16- 17. században. In: Szakály Emlékkönyv, 317-332.

-Pálffy Géza: A Magyar Királyság integrációja a Habsburg Birodalomba a 16. században. Bp., 2006. (Előadások a történettudomány műhelyéből.)

-Pálffy Géza: Mi maradt az önálló magyar királyi udvarból Mohács után? In: Idővel paloták... Szerk.: E. Etényi Nóra, Horn Ildikó. Balassi, Bp., 2005. 45-59.

-R. Várkonyi Ágnes: Tradíció és innováció a kora újkori Közép-Európa udvari kultúrájában. In: Idővel paloták... i. m. 60-116.

-Pálffy Géza: Magyar címerek, zászlók és felségjelvények a Habsburgok dinasztikus-hatalmi reprezentációjában a 16. században. Történelmi Szemle (=TSz) 2005/3-4. 241-275.

- Idővel paloták...Magyar udvari kultúra a 16-17. században. Szerk.: G. Etényi Nóra, Horn Ildikó. Balassi, Bp., 2005.

- Erdősi Péter. Báthory Zsigmond udvara. Bp.

- Erdősi Péter: Báthory Zsigmond ünnepi arcmása. A fejedelem és a ceremóniák. Aetas, 1995/1-2. 24-67.

- A Báthoryak kora. Szerk.: Sebes Katalin. Bp., 1982.

- Barlay Ö. Szabolcs: Romon virág. Fejezetek a Mohács utáni reneszánszról. Gondolat, Bp., 1986.

- Veress Endre: Báthory István. Bp., 1937.

- Trócsányi Zsolt: Erdély központi kormányzata 1540-1690. Bp., 1980.

Irodalom a 18-23. témákhoz:

- Szeffű Gyula: Magyar történet., Bp., 1935. (reprint) III. köt, IV. könyv,IV. fej.:
Az új nagybirtok kifejlődése és nemzeti szerepe. 168-227.

- Maksay Ferenc: Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén. Akadémia, Bp., 1990. I.-II., ebből: Bevezető, 1-78.old.

- Pálffy Géza: Pozsony megyéből a Magyar Királyság élére. Karrierlehetőségek a magyar arisztokráciában a 16-17. század fordulóján. Az Esterházy, a Pálffy és az Illésházy család felemelkedése. Századok, 143(2009), 4. sz. 853-882.
- Koltai András: Egy magyar főrend pályafutása a császári udvarban. Batthyány Ádám (Bécs 1630-1659). Korall 9. (2002). szept., 55-78.
- A Batthyányak évszázadai. Műveltség, hatalom és reprezentáció a XVII-XVIII. században. Szombathely-Körmend, 2005.
- A Batthyányak évszázadai. Tudományos konferencia Körmenden 2005. október 27-29. Szerk.: Nagy Zoltán, Körmend-Szombathely, 2006.
- Magyar udvari rendtartás. Utasítások és rendeletek 1617-1708. Szerk.: Koltai András. Bp., 2001.
- Idővel paloták...Magyar udvari kultúra a 16-17. században. Szerk.: G. Etényi Nóra, Horn Ildikó. Balassi, Bp., 2005.

- Bessenyei József (kiad.): Enyingi Török Bálint, Bp., 1994.

- Szerelmetes Orsikám. Nádasdy Tamás és Kanizsai Orsolya levelezése. Gondolat, Bp.
- Dominkovits Péter, Pálffy Géza: Küzdelem az országos és regionális hatalomért. A Nádasdy család, a magyar arisztokrácia és a Nyugat-Dunántúl nemesi társadalma a 16-17. században. 1-2. rész, Századok, 144(2010), 4. sz., 769-792., 2. rész: Uo., 5. szám, 1085-1120.
- (A Századok 2010/4. száma a 17. századi Nádasdyakról szól.)**
- Nádasdy Tamás emlékkötet, szerk.: Bessenyei József, Bp., 2006.
- Óze Sándor (kiad.): Ötszáz magyar levél a XVI. századból. Csányi Ákos levelei Nádasdy Tamáshoz 1549-1562. I-II. köt. Bp., 1996.
- Nagy László: Az erős fekete bég. Nádasdy Ferenc. Bp., Zrínyi, 1987.

- J. Újváry Zsuzsanna: A ponyvásszekértől a közjó szolgálatáig. Thököly Sebestyén pályafutása. Hadtörténelmi Közlemények, 1992/3. 75-93.
- J. Újváry Zsuzsanna: A Thököly-család. In: Az „Üstökös kegyeltje”. Késmárki Thököly Imre (1657-1705). Szerk.: Gebei Sándor. Hajdúszoboszló, 2010., 13-24.

- Az Esterházyak családi naplója. Kiad.: Szilágyi Sándor. Történelmi Tár 1888.

- Esterházy Pál ifjúkori visszaemlékezései In: Mars Hungaricus. Kiad.: Hauser Gábor, Iványi Emma. Bp., 1989. 305-332.
- Kovács József László: Esterházy Miklós udvara és a nyugat-magyarországi reneszánsz. In: Magyar reneszánsz udvari kultúra. Bp., 1987. 176-192. (Vagy egyéb cikkei a kötetnek...)
- J. Újváry Zsuzsanna, Zimányi Vera: Az alispánságtól a birodalmi hercegségig, a nemesi kúriától az ország legnagyobb birtokkomplexumáig. Az Esterházy család társadalmi és anyagi felemelkedése. In: Pénztörténet – Gazdaságtörténet. Tanulmányok Buza János 70. születésnapjára, Szerk.: Bessenyei József, Draskóczy István, Bp., 2009. 182-200.
- Péter Katalin: Esterházy Miklós. (História, Életrajzok) Gondolat, Bp. 1980.
- Merényi László: Esterházy Miklós levelei Nyáry Krisztinához. Történelmi Tár 1900-1901.
- Fejes Judit: Az Esterházyak házassági politikája 1645 után. In: Gyermek a kora újkori Magyarországon. „adott Isten hozzánk való szeretetéből... egy kis fraucimmerecskét nekünk”. Szerk.: Péter Katalin. MTA Történettudományi Intézet, Bp., 1996. 115-166. (Társadalom- és művelődéstörténeti tanulmányok 19.)
- J. Újváry Zsuzsanna: „De valamíg ez világ fennáll, mindennek szép koronája fennáll”. A vezekényi csata és Esterházy László halála. Hadtörténeti Közlemények 2006/4. 943-972.
- J. Újváry Zsuzsanna: Esterházy László temetési költsége. In: „Fényes palotákban, ékes kőfalokban” Tanulmányok az Esterházy családról. Szerk. Maczák Ibolya, é.n. [2010], 9-23.
- Szilágyi András: Az Esterházy-kincstár. Helikon, Bp., 1994

- Takáts Sándor: Régi magyar nagyasszonyok. Szépirodalmi, Bp., 1982.

Irodalom a 24-28. témákhoz:

- Varga János: Jobbágrendszer a magyarországi feudalizmus kései századaiban 1556-1767. Akadémiai, 1969.
- Magyar néprajz VIII. Társadalom. Főszerk.: Paládi-Kovács Attila. Bp., Akadémiai, 2000.
- Zimányi Vera: A Rohonc-szalonaki uradalom és jobbágysága a XVI-XVII. században. Bp., 1968.

- Szabó István: A magyar falu. Akadémiai, Bp., 1969.
- Györffy István: Magyar falu – magyar ház. Bp., 1943. (Reprint) A magyar település, 17-21.
- Szabó István: Tanulmányok a magyar parasztság történetéből, Bp., 1948.
- Maksay Ferenc: Urbáriumok. Bp., 1949. (Bevezető)
- Maksay Ferenc: A paraszti gazdálkodás és a majorsági termelés a XVI-XVII. században. Bp., 1963.

- Varga J. János: Szervitorok katonai szolgálata a XVI-XVII. századi dunántúli nagybirtokon. Bp., 1981.
- Kenyeres István: Uradalmak és végvárok. A kamarai birtokok és a törökellenes határvédelem a 16. századi Magyar Királyságban. Bp., 2008. **(Hatalmas szakirodalommal!!!)**
- **Koltai András: Batthyány Ádám és udvara a XVII. század közepén. Győr, 2012.**
- Dominkovits Péter: Az állami pénzügyigazgatás és a főúri szolgálat kettőssége. A kamarai hivatalviselő, főúri famíliáris Rauch Dániel. In: A történettudomány szolgálatában. Tanulmányok a 70 éves Gecsényi Lajos tiszteletére. Bp-Győr, 2012. 95-106.
- Tóth István György: Jobbágyok, hajdúk, deákok. A körmendi uradalom és társadalma a 17. században. Bp., 1992. 21-36.
- Szabó István: A hajdúság kialakulása. Debrecen, 1956.
- Rácz István: Parasztok, hajdúk, cívissek. Debrecen, 2000.

- J. Újváry Zsuzsanna: Egy kereskedőcsalád metamorfózisa. (A mezőszegedi Szegedi család) In: Óra, szablya, nyoszolya. Életmód és anyagi kultúra Magyarországon a 17-18. században. Szerk.: Zimányi Vera. Bp., 1994. 33-86.
- J. Újváry Zsuzsanna: Polgár vagy nemes? A kassai patrícius-polgárok házassági-társadalmi kapcsolatai a XVII. században. In: Századforduló – Ezredforduló – Hetvenedik évforduló. Ünnepi tanulmányok Zimányi Vera tiszteletére. Szerk.: J. Újváry Zsuzsanna. Piliscsaba, 2001. 395-426. (Klny.)
- H. Németh István: Várospolitikai és gazdaságpolitika a 16-17. századi Magyarországon. 1-2. Gondolat, Bp., 2004.

- Rácz István: Városlakó nemesek az Alföldön 1541-1848 között. Akadémiai, Bp., 1988.
- Bártfától Pozsonyig. Városok a 13-17. században. Szerk.: Csukovits Enikő, Lengyel Tünde. MTA Történettudományi Intézete, Bp., 2005. (Társadalom-és művelődéstörténeti tanulmányok 35.)
- Szakály Ferenc: Mezőváros és reformáció. Tanulmányok a korai magyar polgárosodás kérdéséhez. Balassi, Bp., 2005. (Humanizmus és reformáció)
- Majláth Jolán: Egy cívisváros története. Kecskemét, 1935.

A 29. témához irodalom (a székely társadalom):

- DEMÉNY Lajos: Székely felkelések a XVI. század második felében, Politikai Könyvkiadó, Bukarest, 1978.
- **Székely felkelés 1595- 1596 előzményei, lefolyása, következményei. Szerk. BENKŐ Samu, DEMÉNY Lajos, VEKOV Károly, Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1979.**
- **DEMÉNY Lajos: Székely szabadság, katonáskodás és fejedelmi politika (1562-1648) =** A székelység története a 17–19. században, Tanulmányok, Pallas- Akadémia Könyvkiadó, Csíkszereda, 2001.
- EOE II. – Erdélyi országgyűlési emlékek. II. kötet, szerk. SZILÁGYI Sándor, kiad. a Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó Hivatala, Budapest, 1876.
- ETA I-III. – Erdélyi történelmi adatok, I-III. kötet. Szerk.: MIKÓ Imre, Kolozsvár, 1855-1858.
- SzO. I-VIII. – Székely oklevéltár, I-VIII. kötet, szerk. SZABÓ Károly-SZÁDECZKY Lajos-BARABÁS Samu, Kolozsvár, 1872-1934.
- BETHLEN Farkas: Erdély története II. A váradi békekötéstől János Zsigmond haláláig (1538-1571). Enciklopédia Kiadó, Budapest és Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2002.
- A középkori székelység. Krónikák és oklevelek a középkori székelyekről. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2001.
- BARTA Gábor: Az erdélyi fejedelemség első korszaka (1526-1606) = Erdély története I. A kezdetektől 1606-ig. Szerk.: MAKKAI László, MÓCSY András, Akadémiai, Budapest, 1987.
- BINDER Pál, SZÉKELY Zoltán: Újabb adatok a XVI. századi székely felkelésekről és ezek visszhangja az erdélyi románok és szászok körében = Székely felkelés 1595-1596 előzményei, lefolyása, következményei, szerk. BENKŐ Samu, DEMÉNY Lajos, VEKOV Károly,

Kriterion, Bukarest, 1979.

- DÁVID Zoltán: A székelyek száma 1567-1992 = A Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutató Intézet Történeti Demográfiai füzetek, XVI (1997):1.

- **EGYED Ákos: Székely hadkötelezettség és hadszervezet 1562-ig = Székely felkelés 1595-1596 előzményei, lefolyása, következményei, szerk. BENKŐ Samu, DEMÉNY Lajos, VEKOV Károly, Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1979.**

- **GARDA Dezső:** Főnépek, lófők, gyalogkatonák Csíkban és Gyergyóban. (Csík és Gyergyó gazdasági fejlődése és népességének alakulása 1750-ig), Státus Kiadó, Csíkszereda, 1999.

- IMREH István, PATAKI József, A székely falu gazdasági-társadalmi szerkezete a XVI. század végén és a XVII. század elején = DEMÉNY (1979)

- **JAKÓ Zsigmond: A székely társadalom útja a XIV-XVI. században = DEMÉNY (1979)**

- LÓRÁND Lajos: A székely jobbágyság kialakulása 1540-1571, Barcza József könyvnyomdája, Budapest, 1906.

L. MOLDOVAN-PÁL-ANTAL Sándor: A székely önkormányzat és szervezete a XVI. században = SZÉKELY FELKELÉS

- TÜDŐS S. Kinga: Erdélyi véderőrendszerek a XV-XVIII. században, Püski, Budapest, 1995.
Történelmi világtlasz, Cartographia Kft, Budapest, 2001.

